

2 nye bøger om Facilities Management

Jensen, Per Anker

Published in:
Facilities

Publication date:
2008

Document Version
Early version, also known as pre-print

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Jensen, P. A. (2008). 2 nye bøger om Facilities Management. *Facilities*, (3), 5-7.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

2 nye bøger om Facilities Management

Per Anker Jensen

Lektor, Civilingeniør, PhD, MBA

Leder af Center for Facilities Management – Realdania Forskning

DTU Management, Danmarks Tekniske Universitet

Det nye Center for Facilities Management – Realdania Forskning (CFM), der blev oprettet sidste nytår ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU), har nu udgivet sine første publikationer. Det drejer sig om 2 meget omfangsrige bøger, som begge henvender sig både til studerende og praktikere.

Den ene bog udkommer både i en dansk og en engelsk udgave, og den danske udgave har titlen: ”Facilities Management Best Practice i Norden – 36 cases”, mens den engelske udgave har titlen: ”Facilities Management Best Practice in the Nordic Countries – 36 cases”. Bortset fra sproget er indholdet i bøgerne ens. Som titlen angiver, indeholder bogen 36 cases om FM Best Practice i de nordiske lande.

Den anden bog er en bearbejdet og oversat udgave af ”Håndbog i Facilities Management”, der oprindeligt blev udgivet af DFM i 2001 og efterfølgende i en let revideret 2. udgave i 2006. Den nye bog har titlen ”Facilities Management for Students and Practitioners”, og den er opdateret, bl.a. med de nye europæiske FM standarder og EU’s seneste udbudsdirektiv og den nyeste udvikling inden for FM. Der er tale om en bog, der både kan anvendes som lærebog og som opslagsbog med omfattende index, ordliste med definitioner og forslag til supplerende læsning.

Den umiddelbare baggrund for udgivelse af bøgerne på engelsk er, at undervisningen af ingeniørstuderende på DTU i dag foregår på engelsk, men det er håbet udgivelsen af bøgerne vil indebære en udbredelse til andre lande og medvirke til at styrke udviklingen af FM i hele Norden og internationalt.

I det følgende omtales begge bøger med hovedvægt på den første, som betegnes case-bogen, mens den anden betegnes håndbogen. De to bøger supplerer i høj grad hinanden, idet håndbogen giver en generel indføring i Facilities Management, mens case-bogen giver konkrete eksempler på, hvordan Facilities Management varetages i en række virksomheder inden for forskellige sektorer, brancher og lande.

Case-bogen

Case-bogen er baseret på resultaterne af et forskningsprojekt ved DTU med titlen ”Facilities Management – Best Practice. På DTU er emnet Facilities Management (FM) i de seneste år blevet taget op som et nyt fagområde både inden for forskning og undervisning. Projektet om FM Best Practice indgik som et led i opbygningen af forskningsbaseret viden om FM. Projektet har sigtet mod at skabe et bredt kendskab til den aktuelle praksis inden for FM i de nordiske lande. Dette er sket ved at indsamle og

bearbejde eksemplariske cases som afspejler de førende aktørers praksis og aktuelle innovationsindsats.

Betegnelsen Best Practice benyttes som betegnelse for den anvendte praksis hos spydspidsvirksomheder, og ved at læse bogen får man indsigt i aktuell FM-praksis og innovationsindsats.

Projektet blev igangsat pr. 1. oktober 2005 og er gennemført i 2 faser. Projektet har i begge faser modtaget støtte fra BoligfondenKuben. Udvælgelse af cases er sket i samarbejde med Dansk Facilities Management netværk (DFM) og Nordisk Netværk for Facilities Management (NordicFM). Cases blev udvalgt efter følgende kriterier:

- Markante eksempler på udviklingsforløb og ændringsprocesser som er udtryk for Best Practice eller innovation
- Spredning på forskellige temaer inden for FM
- Spredning på forskellige virksomheder og organisationer, herunder både privat og offentlig
- Spredning geografisk inden for Norden men med hovedvægt på Danmark

Hovedemnerne i bogen er FM koncepter, samarbejde mellem efterspørgere og leverandører, arealanvendelse, teknologi og infrastruktur samt miljø. De 36 cases omfatter 3 fra Sverige, 2 fra Norge, 2 fra Finland, 1 fra Island, 2 er internationale, mens de resterende 26 er fra Danmark. I tabel er vist fordeling af cases på hovedemner og lande angivet. Udover de 36 cases indeholder bogen introduktioner til de enkelte hovedemner og temaer, en indledning om udvælgelse af cases, en introduktion til FM i Norden samt en tematisk og tværgående sammenfatning, der afsluttes med en oversigt over hvordan FM kan skabe værdi for virksomheder og samfund.

Tema	Danmark	Sverige	Norge	Finland	Island	Andre	I alt
FM koncepter	7	1		1		2	11
Samarbejde mellem efterspørgere og leverandører	8	2	1		1		12
Arealanvendelse	3		1	1			5
Teknologi og infrastruktur	3						3
Miljø	4	1					5
Sum	25	4	2	2	1	2	36

Der er udvalgt cases fra virksomheder, som projektgruppens medlemmer og kontaktpersoner har vurderet er langt fremme og har markeret sig fagligt og professionelt på FM området. Ved udvælgelsen har det været intentionen at opnå maksimal variation, således at bredden inden for FM afspejles. Inden for hvert tema er tilstræbt min. 2 cases.

Bogen henvender sig både til studerende og praktikere inden for FM. Der er ikke tale om en lærebog, men bogen indeholder en række konkrete eksempler fra virkelighedens verden, der udgør et godt supplement til mere teoretiske og generelle indføringer i emnet. Dermed er bogen også et godt redskab til vidensdeling blandt praktikere, som ønsker at finde inspiration hos andre virksomheder.

Lektor Per Anker Jensen, DTU Management har redigeret og er hovedforfatter af bogen. Derudover har arkitekt m.a.a. Kjeld Nielsen, FAM-consult og lektor Susanne Balslev Nielsen, DTU Management stået for udarbejdelse af en række cases. Udgivelsen er støttet af BoligfondenKuben og Realdania.

Eksempler på spørgsmål som case-bogen give svar på

Hvad skal der til for at lede Europas mest effektive lufthavn – for 5 år i træk?

Hvordan fungerer statslige ejendomsselskaber i Danmark og Finland?

Hvorfor etablerer mange kommuner centrale ejendomsenheder?

Hvordan er de internationalt førende FM leverandører opstået og hvorledes er de blevet store?

Hvad er fordelene ved at benytte virksomhedshoteller og iværksætterkuvøser?

Hvordan gennemførte L. M. Ericsson og Coor Service Management den største FM outsourcing i Skandinavien?

Hvordan har SAS tilpasset sine FM opgaver under den generelle ”turn around”?

Hvorledes gennemfører man OPP – Offentlig-Privat Partnerskab - på Island, hvordan er Danmarks første OPP projekt grebet an og hvad er OPP-light?

Hvad er Teknisk Due Diligence og hvordan griber COWI det an?

Hvorfor har medicinalvirksomheden Novo Nordisk og lastvognsproducenten Scania udskilt FM i et særligt særskilt og hvorfor har det udviklet sig meget forskelligt?

Hvilke fordele indebærer nye udbuds- og samarbejdsformer som funktionsudbud og driftspartnerskaber?

Hvorfor har Statoil i Norge sammenlignet arealforbruget i kontorbygninger med andre virksomheder?

Hvordan sikrer Steen & Strøm ved hjælp af avanceret IT at deres storcentre til stadighed er attraktive for kunderne?

Hvad er ESCO og hvordan har hospitalerne i Skåne opnået store energibesparelser uden at foretage investeringer?

FM i Norden

I case-bogens kapitel om FM i Norden konkluderes følgende.

I de nordiske lande lægges der generelt stor vægt på kvaliteten af bygninger både på det designmæssige og det bygningstekniske område ligesom nærhed til naturen spiller en stor rolle. Dette har betydning for den måde FM håndteres på, bl.a. med hensyn til at bygningsteknisk drift har stor fokus samt at arbejdspladsindretning og miljøforhold er særligt vigtige.

FM er internationalt inde i en faglig udvikling med vægt på professionalisering og styrkelse af indsatsen inden for forskning og uddannelse. Norge, Sverige og Finland er imidlertid med hensyn til forskning og uddannelse noget længere fremme end Danmark.

Det potentielle marked for FM i Norden er meget stort – på flere hundrede milliarder kr., men det faktiske marked anslås til kun at være ca. ¼ af det potentielle marked. Det betyder til gengæld at vækstmulighederne er store. Der mangler imidlertid præcise opgørelser af markedets omfang. Det tegner dog til at markedet vil fortsætte med at vokse, og en undersøgelse indikerer, at den største vækst vil være på det offentlige område, samt at integrerede FM leverancer vil få øget betydning fremover til trods for at dette marked domineres af 3 store leverandører i Norden.

Håndbogen

Håndbogen giver en sammenhængende og dækkende indføring i FM. Bogen kan anvendes som lærebog i videregående uddannelser og er tillige et nyttigt opslagsværk for praktikere inden for FM. Bogen giver en status over best practice i FM med særlig fokus på Danmark og de andre nordiske lande. Den definerer terminologien baseret på de nye europæiske standarder, præsenterer relevant teori, metoder og værktøjer, og bogen dækker alle væsentlige discipliner inden for FM som organisation, økonomistyring, strategisk planlægning, space management, ejendomsdrift, services, IKT og miljø med primær fokus på de strategiske og taktiske ledelsesniveauer. Bogen indeholder et stort antal figurer, cases og checklister samt en omfattende ordliste med definitioner.

Bogens forfatter er lektor Per Anker Jensen, DTU og er baseret på mange års praktisk erfaring, aktiv deltagelse i udvikling af FM og siden 2005 på forskning og undervisning på DTU. Per Anker Jensen er desuden formand for EuroFM's Research Network Group og fra 2000 leder af Center for Facilities Management – Realdania Forskning.

Bogen vil blive anvendt i DTU's undervisning af bygningsingeniørstuderende på bachelor og master niveau, men den kan ligeledes benyttes i undervisning af studerende ved andre institutioner og af kandidater og praktikere ved efteruddannelse. Bogens praktiske orientering sammen med detaljerede indholdsfortegnelser for hvert kapitel og indekset gør den anvendelig som opslagsværk for praktikere. Udgivelse af bogen er støttet af fonden Realdania.

Forhandling af bøgerne

Case-bogen er på 300 sider i A4 format. Prisen er 300 kr. + 25% moms og forsendelse. Dog sælges den til studerende for kun 100 kr. + 25% moms og forsendelse. Husk at oplyse om du ønsker den danske eller engelske udgave.

Den engelsksprogede håndbog er på 212 sider i A4 format. Prisen er 500 kr. + moms og forsendelse. Dog sælges den til studerende for kun 100 kr. + moms og forsendelse.

Begge bøger forhandles af CFM og kan bestilles ved henvendelse til:

Sekretær Lisbeth B. Damgaard, tlf. +45 45 25 1625, e-mail: lida@byg.dtu.dk

Centerleder Per Anker Jensen, tlf. +45 4525 1674, e-mail: pje@byg.dtu.dk

Center for Facilities Management – Realdania Forskning
DTU Management, Danmarks Tekniske Universitet
Bygningstorvet 115, 2800 Kgs. Lyngby
www.cfm.man.dtu.dk